

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психолог. очерк / Л. С. Выготский. – М : Просвещение, 1991. – 90 с.
2. Мануйлов Ю. С. Средовой подход в воспитании / Ю. С. Мануйлов // Педагогика. – 2000. – № 7. – с. 36.
3. Моляко В. А. Проблема психологии творчества и разработка подхода к изучению одаренности / В. А. Моляко // Одаренный ребенок. – 2004. – № 3, с. 6 – 13.

Ганна Чуб,
студентка 4 курсу
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **І.В Дубінець**, к. пед. н, доцент (БДПУ)

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОГО СМАКУ ДІТЕЙ У ШКОЛІ НА УРОКАХ МУЗИКИ

Чи багато в нашому світі людей, які не люблять музику? Відповідь є однозначною – їх практично немає. Українська музична культура ХХІ століття розвивається швидкими темпами, вона постійно вдосконалюється і відкриває для себе нові горизонти музичного світосприйняття. Ми живемо у час, коли музику можна почути практично скрізь. Разом з музичними вподобаннями формуються інтелектуальні здібності людини, розширюється загальний кругозір та багато інших, не менш важливих аспектів всебічного розвитку особистості.

Невід'ємною складовою процесу естетичного виховання людини є виховання музичного смаку. Існує такий дуже гарний вислів: «Кепський смак породжує кепський вибір. Гарний смак – другий розум». [2, с. 21]

Виходячи з усього вище сказаного, постає питання: з якого ж віку необхідно починати розвиток музичного смаку у дітей та які методи слід використовувати для більш ефективного результату.

Звичайно, даний процес повинен мати свій початок ще з раннього дитинства, але формування основних музичних вподобань виховується на уроках музики у школах. Молодший шкільний вік психологи вважають найкращим для початку формування індивідуальних музичних вподобань, у цьому віці проходить формування пізнавальних процесів, відповідального, сумлінного ставлення до навчання, моральних якостей особистості.

Студенти повинні звертати увагу на специфічні особливості уроку музики: принципи і методи навчання, види діяльності, психологічні особливості. [2, с194.]

Сприймання музики для молодших школярів – складне завдання, зокрема на початковому етапі навчання. Тому сучасні вчителі музики повинні знаходити індивідуальний підхід та правильні методи проведення уроків з даного предмету.

У наш час є велика кількість методів, які допомагають у вирішенні даного питання. Нажаль, деякі з них в наше сьогодення втратили актуальність. Дієвими та сучасними методами виховання музичному смаку

у дітей є:

1) У розвитку музичного сприймання школярів велику роль відіграє метод порівняння, адже можливості аналізу дітьми музичних творів обмежені їх невеликим досвідом. Для порівняння можна використати контрастні твори одного жанру або характеру (наприклад, два танці), п'єси з однаковою назвою тощо. Метод порівняння за контрастом і аналогією дозволяє помітити те, на що учень може не звернути увагу, дає змогу яскравіше відтінити своєрідність музичних творів різноманітних жанрів. Завдання на порівняння захоплюють дітей, активізують їхню творчу діяльність. Найкраще учні помічають у музиці контрасти.

2) Для того, щоб діти краще усвідомили роль конкретних засобів виразності, доцільно використовувати прийом "руйнування початкового образу" (метод варіювання). Шляхом навмисної зміни будь-якого елемента музичної мови показуємо їм, якою стає музика, якщо цей елемент використаний інакше, коли б музика була не голосна, а тиха, не повільна, а швидка тощо. Важливо частіше пов'язувати музику не тільки з рухом, але й зі словом. Засвоєння музичної мови має органічно поєднуватися із засвоєнням фонетичних (звукових) особливостей та інтонаційної виразності рідної мови.

3) Вчителю слід постійно звертатися до методу роздумів про музику, який полягає не в розсудливому й формальному аналізі музики, а в органічному поєднанні розуму і почуттів. Постає запитання: як можна роздумувати про музику з першокласниками, якщо їхній музичний досвід такий незначний? Традиційна методика найчастіше відповідала на це запитання заперечливо, пропонуючи звертати увагу дітей лише на часткові явища, не вдаючись до узагальнень. Позитивну відповідь на це запитання дав Д.Б.Кабалевський, якому вдалося знайти основну ланку, що з'єднує музичний досвід дітей з музикою. Йдеться про три сфери музики – пісню, танець, марш. Ці поняття своїми витокami сягають первинних основ музики: рухів людини, що ведуть до танцю і маршу, та інтонованого слова, від якого походить пісня.

4) Метод асоціативного пошуку – поєднання музики та образотворчого мистецтва (Б.Яворський), система завдань для зображення на малюнках музичних вражень, що передають настрої, нав'язані прослуханою музикою. Найчастіше це сполучення ліній, кольорових розводів. Зорові асоціації учнів поглиблюються в процесі графічної передачі теми твору або його фрагмента; використання зображально-живописного матеріалу, що відбиває його образну структуру.

5) Аналізуючи музичні твори у молодших класах, доцільно використовувати рухи під музику, адже пластичний рух закладений у самій природі музики – в музичних інтонаціях завжди відчувається зв'язок зі словом, танцем, мімікою, рухами тіла людини. Тому метод "пластичного інтонування" як природного вираження в ході, жесті, танцювальному русі, почуття, переживання, емоційного змісту твору має велике значення у формуванні музичного сприймання молодших школярів. Учителю важливо самому знайти такі рухи, які були б зрозумілими дітям, викликали в них емоції, уникали б необхідності у тривалих бесідах з приводу характеру музики. Узгоджуючи свої рухи із звучанням музики, діти глибше і

зосередженіше вслухаються в неї.

б) Особливо доцільний прийом «вільного диригування», рух не тільки передає вже сформоване переживання, він спонукає до роздумів і тим самим збагачує життєвий досвід дітей.

Музичне виховання здійснюється на засадах гуманізму та несе у собі важливі чинники етичного розвитку школярів.

Саме за дотримання таких важливих методів може сформуватися гарний та індивідуальний для кожного учня музичний смак, а саме здатність адекватно сприймати та оцінювати твори мистецтва. Слід навчати дітей сприймати музику свідомо, щоб вони глибше переживали і відчували її.

У формуванні системи знань і вихованні професійного інтересу майбутнього спеціаліста особливе значення на педагогічній практиці має моделювання педагогічного процесу, прогнозування та коректування результатів діяльності учнів; творчий підхід до вибору оптимальних методів роботи та варіювання ними в нових умовах. [3, ст 6].

Окрім того, методи діагностики повинні відповідати умовам, які здатні забезпечити максимально індивідуальний підхід у дослідженні проблеми розвитку творчого мислення:

- необмежений час виконання завдань;
- індивідуальний підхід в оцінці результатів;
- мінімальний вплив змагальності при проведенні діагностики;
- гуманістична спрямованість. [1, ст 71]

Таким чином, щоб досягти значних успіхів у музичному розвитку дітей, необхідно розвивати музичний смак та естетичне мислення, вони є основними чинниками у формуванні справжньої особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єва В.В Методика формування творчого мислення учнів початкової школи у процесі мистецької діяльності : монографія / Вікторія Григор'єва. – Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2011. – 238с.

2. Українська афористика Х-XX ст. / Під загальною редакцією Івана Драча та Володимира Черняка. – Київ: Видавничий центр "Просвіта", 2001. – 320с.

3. Ткачова Наталія. Методика музичного виховання: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів (за кредитно-трансферною системою) / Наталія Ткачова. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2013р. – 248 с.

3. Ткачова Наталія. Педагогічна практика з музичного мистецтва: зміст, структура : навч. – метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів(за кредитно-трансферною системою) / Наталія Ткачова. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2013. –154 с.